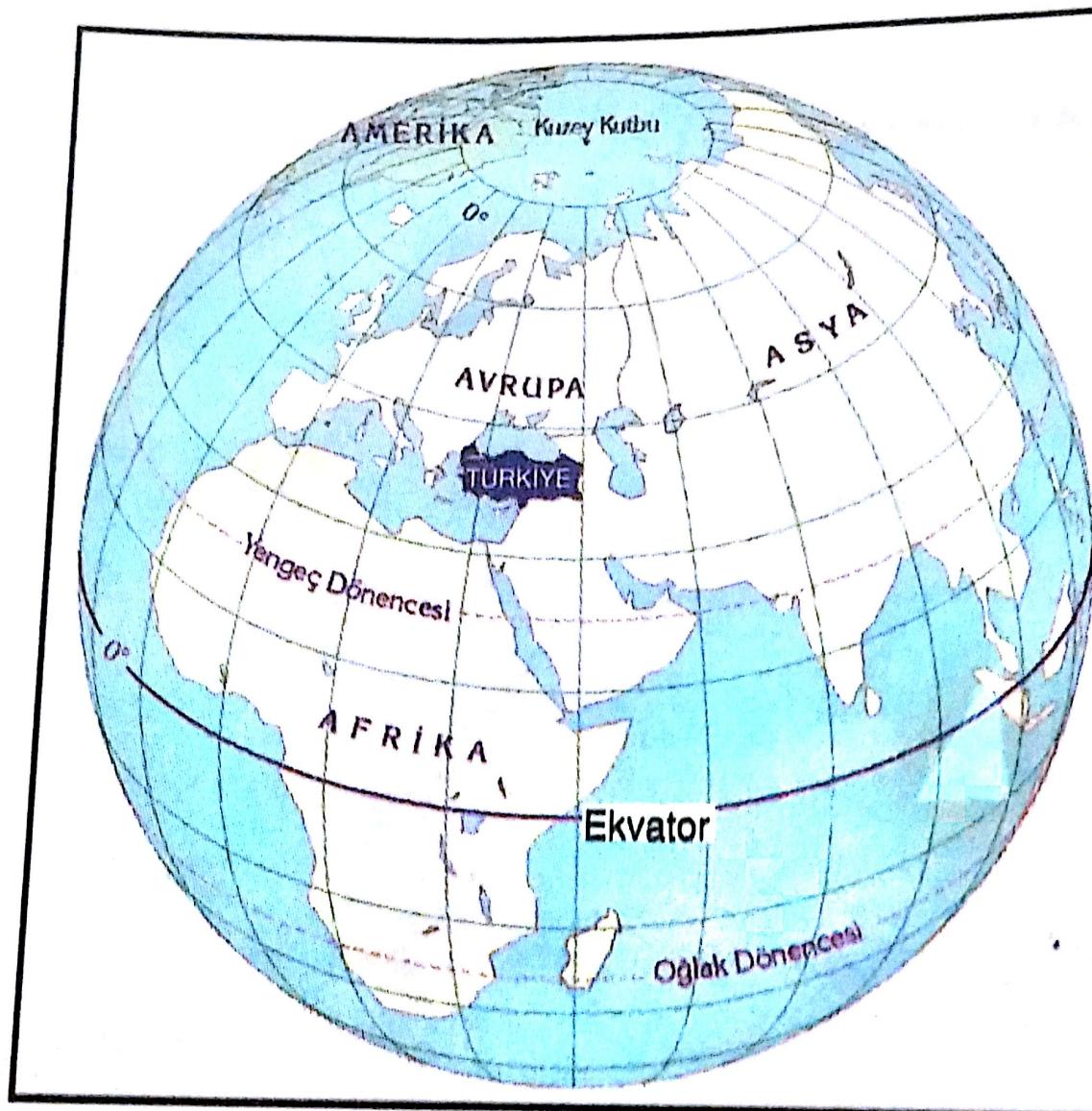

TÜRKİYE'NİN İKLİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Ülkemiz Kuzey Yarımkürede ve orta kuşakta yer aldığından yıl içerisinde dört mevsim özelliklerini belirgin olarak yaşar.

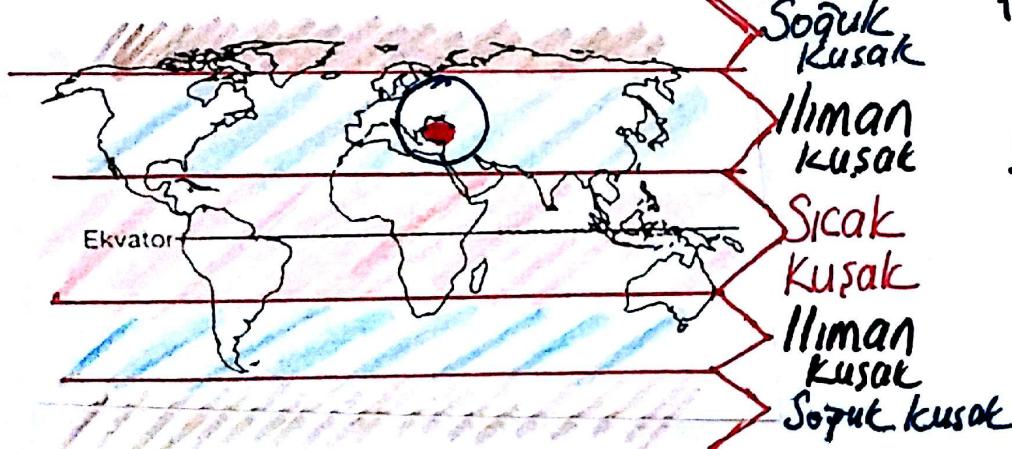
Türkiye'nin iklimi

Türkiye'nin iklimi üzerinde neki etkilidir? iki temel etken

A

Matematik ? Nasıl ?
Konumu

Türkiye
hangi kısakte?

B

Özel (Görelî)
Konumu

1 - Hava kütleleri
(Basingalar)

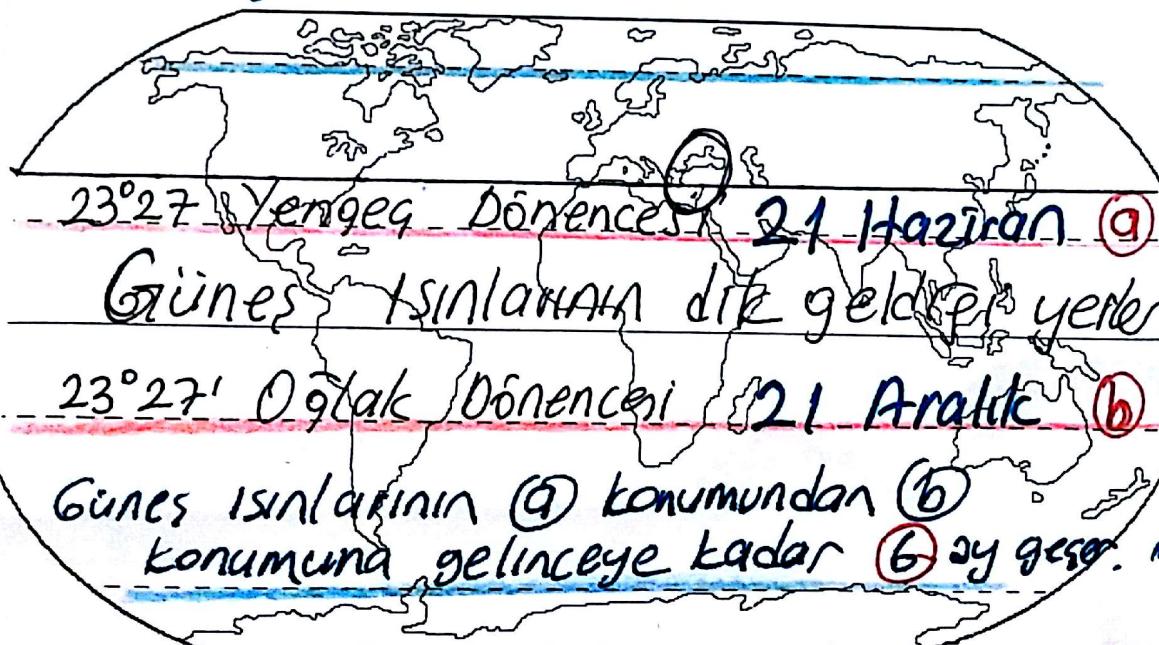
2 - Yer şekilleri
- yükselti
- Dağların sıralanış sek

3 - Denizellik
4 - Rüzgarlar
5 - Bakı

Nasıl ?
Nasıl ?
Nasıl ?
Nasıl ?
Nasıl ?

Matematik konum Türkiye iklimine nasıl etki eder?

- Türkiye orta kuşakta yer alır. Güneş ısınları hiç bir zaman dik açıyla gelmez.
- 4 mevsim yaşanır.
- Bu etkiye enlem etkisi denir.
- Dünya'nın Güneş etrafında dönmesi ve eksenin $23^{\circ}27'$ yer değiştirmesi en önemli etkendir. 6 ayda yaklasık 46° lik açı değişimi var. Göz etkili

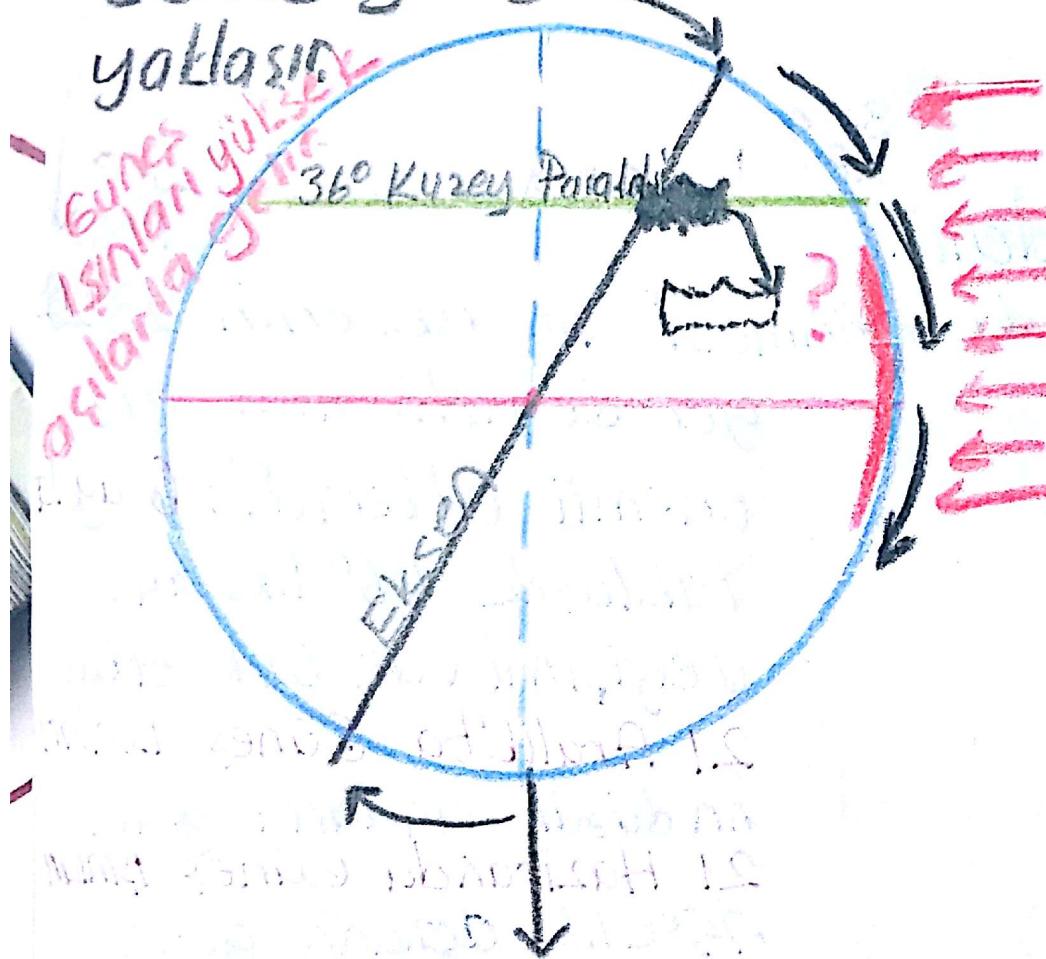
Dünya Dilsiz Haritası

yer değiştirmesi en önemli etkendir. 6 ayda yaklasık 46° lik açı değişimi var. Göz etkili 21 Aralik'ta Güneş ısınları en düşük açılarında gelir. 21 Haziran'da Güneş ısınları $\sim 75^{\circ}\text{C}$ lik değerlarda gelir.

'21 Haziran Durumu

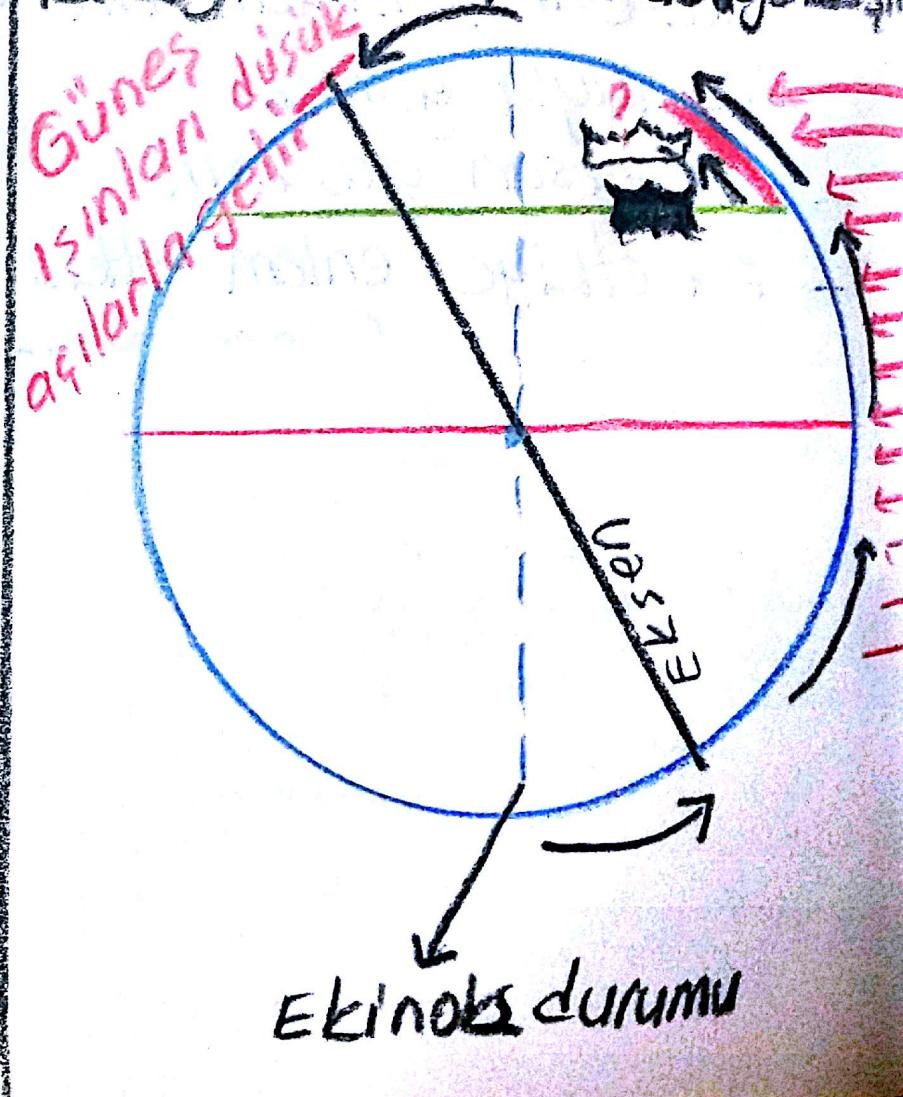
Kuzey Yarım Küre $23^{\circ}27'$ derece güneye iner, Ekvatora yaklaşır.

Ekinoks durumu

21 Aralık Durumu

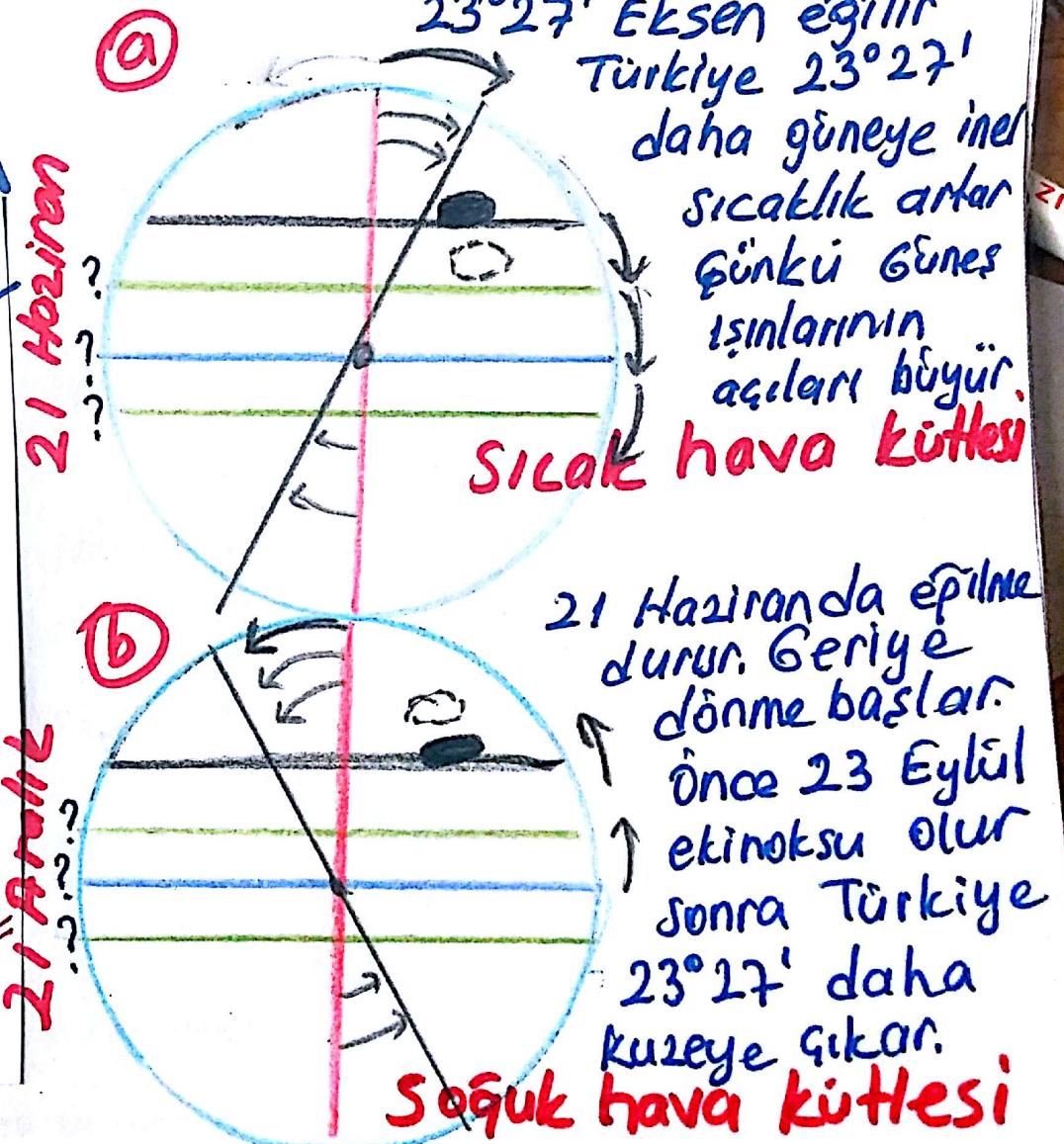
Kuzey Yanm kire 23°27'
Kuzeye gitar, kutubiyakbsı

Ekinoks durumu

B- Özel (Göreli) Konumdan dolayı etkili olan etmenler;

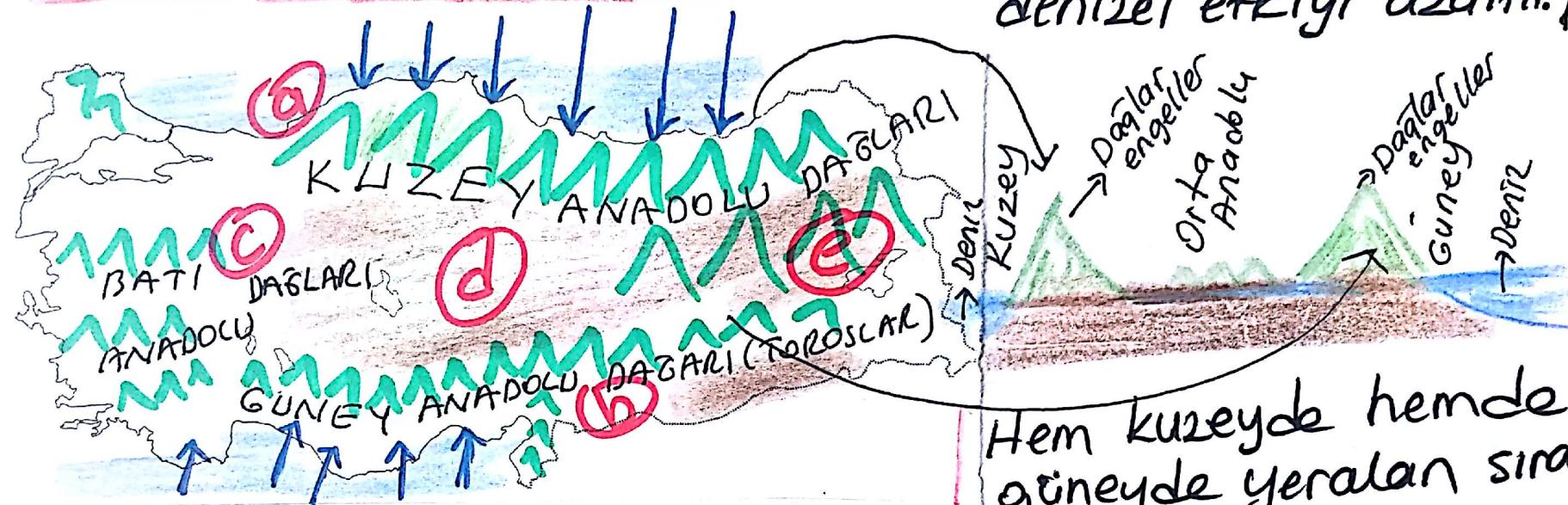
1- Hava küt勒leri (Basıns mekezi)

1- Yer Şekilleri

- Dağların sıralansı yönü

- 1- Yukselti' Sıcaklığa olumsuz etki eder.
- 2- Dağların varlığı, denizel etkiyi azaltır.

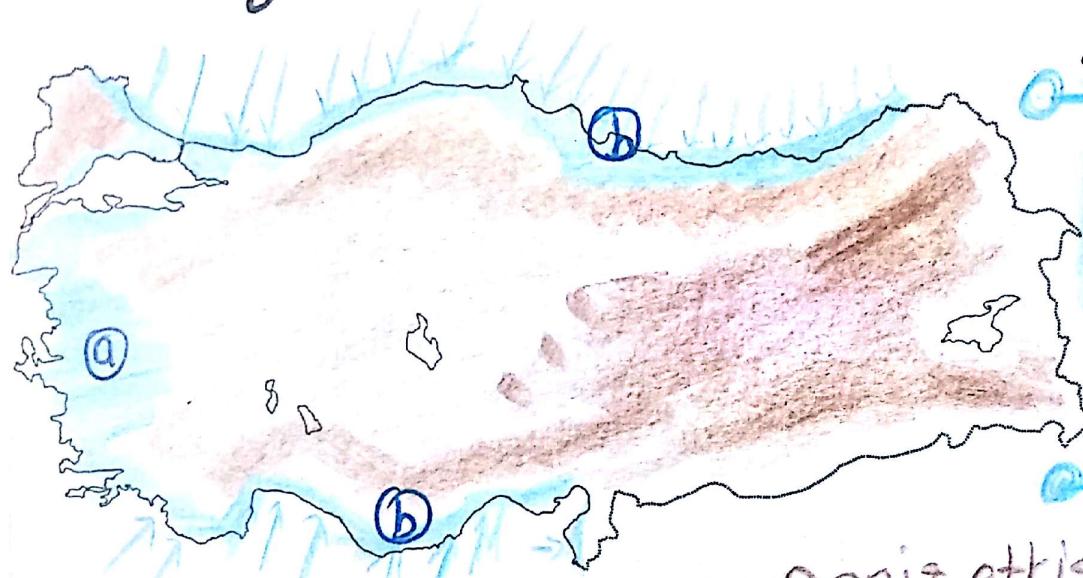

- Karasallık; Ⓛ denizel etkiye kapali kalan alanda hem nem azligi bundan dolayi isi-sicaklik farki gok olur.

- Yukselti; Ⓜ durumu ise hem denizel etkiye kapalilik hem de yükselti varlığı sıcaklığı düşürücü etki eder. En düşük sıcaklıklar burada ölçülür.

Hem kuzeyde hemde güneyde yer alan sıra dağlar, denizel iklimin iç kısımlara girmesini engeller. Ⓛ-Ⓜ durumu Ⓛ durumu ise bu durum farklıdır. Zira dağlar denize dik uzanır, aralarında vadiler bulunur, deniz etkisini buralarida hissettirir.

3- Deniz Etkisi Deniz etkisine açık olan yerler ile deniz etkisine kapalı olan yerlerin iklimleri farklı olur.

■ Deniz etkisine açık yerler

■ Deniz etkisine kapalı yerler

@'da denizel etki geniş, B'de dardır. Neden?

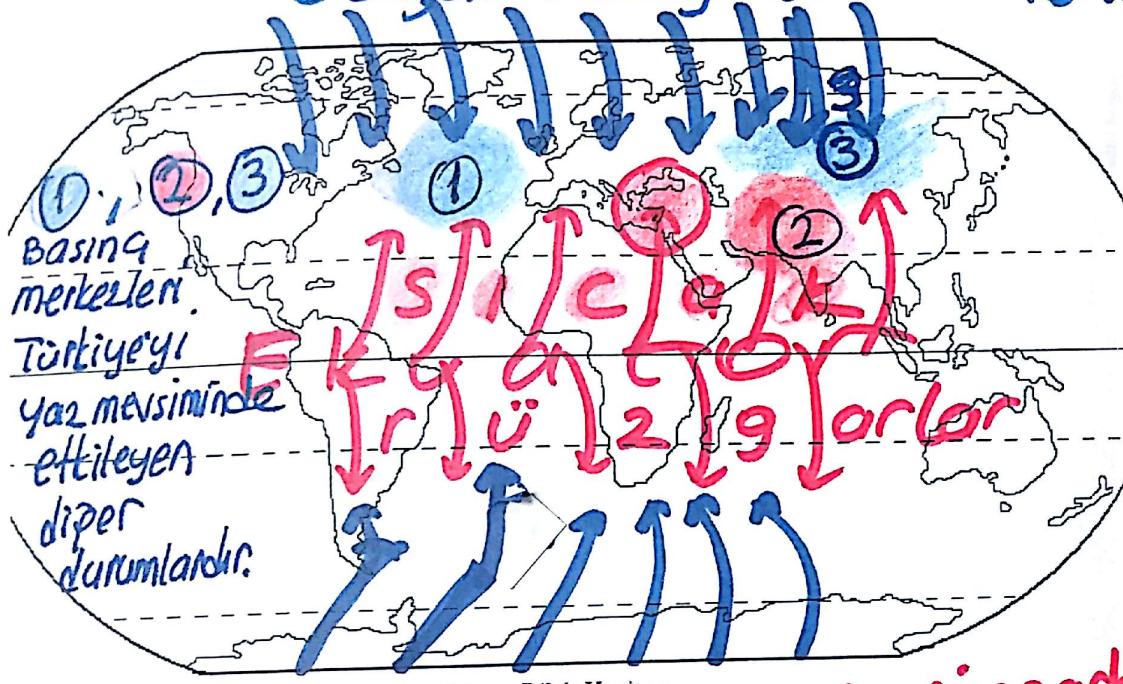
- Kıyılarda yağış miktarı fazla
- Kıyılarda don olayı nadir olur
- Kıyılarda yıllık sıcaklık farkları az olur.
- Kıyılarda mevsimler daha ucuza yaşanır.
- Kıyılarda tarım daha gelişmiştir

Kıyılarda havanın nemli olduğu kış aylarının daha ılık yağışların daha fazla sıcaklık farklarının da azmasına neden olur.

○ Kıyılarda yükselen sisin dağların engel olduğu denizel etki iğ kisimlarına giremez. Böylece kışlarda soğuk, kar yağışlı gezer, sıcaklık farkları fazla olur.

4- Rüzgarlar

SOGUK RÜZGARLAR

Ekuatordan esen sıcak rüzgarlar

Kutuplardan esen soğuk rüzgarlar

① Asor Dinamik Yüksek Basing Alanı

② Basra Termik Alçak Basing Alanı

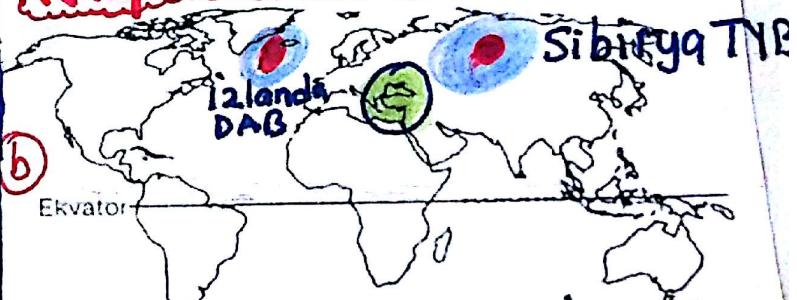
③ Sibirya Termik Yüksek Basing Alanı

(1)-Büyük Rüzgar Sistemleri
Türkiye enlem etkisi'ne bağlı olarak kuzeyden esen soğuk rüzgarların, güneyde esen sıcak rüzgarların etkisindedir.
(enlem-sıcaklık ilişkisi)

Yazın Asor DYS ile Basra TAB Türkiye üzerinde etkili olurlar.

KIŞ in etkili olan basing merkezleri

Kışın Sibirya TYB ile İzlanda DA Türkiye üzerinde etkili olurlar.

4- Rüzgarlar

Sıcak, kuru, kar getirir.

KARAYEL
(Etezyen)

MELTEM

Karalar ve denizler farklı ısınırlar ve basınçları aynı olmaz. Günlük basınç farklılığı

ulusan rüzgarı

Rüzgar denir:

(Ege Akdeniz)

LODOS

Nemli, sıcak, kar erimesine neden olur. Bacaları tıkar, zehirlenmeleri artırır.

FÖHN RÜZGARI

Yüksek Basınç

-15°C
1800 m^h
Erzurum

KİBLE

Nemli, sıcak Dağları astıktan sonra föhn karakteri kazanır.

3000 m^h
21°C

gpc ↑
Algak Basınç
Rize

② Günlük ve yerel rüzgar sistemleri

YILDIZ

Sıcak, nemli Yağış bırakır.

POYRAZ

Sıcak, kuru, kar getirir.
(Yazında eser, serin, kuru)

Sıcak Rüzgarlar

- Karayel
- Yıldız
- Poyraz

Sıcak Rüzgarlar

- Lodos
- Kible
- Sam yeli

TÜRKİYE'yi etkileyen yerel rüzgarlar

Karadenizde
Akdenizde
görülür.

Bir dağı aşip algalamaya başlayan ve sıcaklığı artıran rüzgar
Her 100 m'de 1°C artırır.

Karadenizde
Akdenizde
görülür.

5- Bakı 9. sınıfta sıcaklığın dağılışına etki eden faktörlerden biri olarak öğrenmistiniz. Bu etki Türkiye iklimi üzerinde de etkilidir.

Yanda Dünya üzerinde bakı ve etkisi belirtildmiştir.

Kuzey Yarım Kürede dağların güney yamaçları güneş ışınlarını daha dik alırken kuzey yamaçları

gök düşük açılarla alır. Güney Yarım Kürede ise durum tam tersidir. Türkiye Kuzey Yarım Kürede

yer aldigina göre, dağların kuzey yamaçları soğuk, güney yamaçları sıcaktır.

